

ĐÀO TẠO, PHÁT TRIỂN CHUYÊN MÔN CHO ĐỘI NGŨ GIÁO VIÊN - BÀI HỌC KINH NGHIỆM CỦA SINGAPORE

VŨ LAN HƯƠNG*

Ngày nhận bài: 22/09/2016; ngày sửa chữa: 23/09/2016; ngày duyệt đăng: 26/09/2016.

Abstract: Singapore has reached dramatic development on economy and education that caused by great endeavours of government and managers in social management and education policies. The education reform in Vietnam today requires experiences learned from advanced educations in regional and world countries, including Singapore-the country has relatively close position to Vietnam. The article analyses characteristics of Singapore education in general and professional development for teaching staff in particular and points out appropriate contents to apply for Vietnam.

Keywords: Professional development, teaching staff, Singapore experiences.

1. Đặt vấn đề

Singapore luôn đặt giáo dục là yếu tố chủ chốt trong sự lớn mạnh và phát triển của xã hội hiện đại. Sự thành công của giáo dục thể hiện sự nỗ lực không ngừng của các nhà lãnh đạo trong việc thực hiện chính sách quản lý xã hội, đặc biệt chú trọng chính sách giáo dục phát triển nguồn lực con người. Nguồn lực con người chính là nguồn tài nguyên quý của Singapore. Một trong những bài học được các thế hệ học sinh Singapore ghi nhớ là bài học về hệ thống giá trị con người và họ phải có nghĩa vụ thực hiện sứ mệnh phát triển nguồn lực vô giá này. Để làm được điều này, công tác đào tạo và phát triển chuyên môn cho đội ngũ giáo viên (GV) được chú trọng đặc biệt.

2. Công tác đào tạo và phát triển chuyên môn cho đội ngũ GV

Học viện Giáo dục Quốc gia Singapore (NIE) là một thành viên của trường Đại học Công nghệ Nanyang, Singapore. Học viện là trung tâm uy tín, chuyên đào tạo, bồi dưỡng đội ngũ GV, cán bộ lãnh đạo giáo dục của Singapore và nhiều quốc gia khác, đồng thời là nơi nghiên cứu, cung cấp cơ sở lý luận và thực tiễn phục vụ quá trình hoạch định chính sách giáo dục quốc gia.

Với quan điểm: nền giáo dục tiên tiến, hiệu quả chỉ có thể bắt nguồn và được xây dựng trên nền tảng đội ngũ GV chất lượng cao, các chương trình đào tạo GV của NIE được thực hiện cùng với sự hợp tác, gắn kết chặt chẽ giữa NIE, Bộ Giáo dục Singapore và các trường phổ thông. Điều này đảm bảo sự đồng thuận

quan điểm về sứ mệnh, tầm nhìn, hệ thống giá trị của nhà trường cũng như quá trình thực thi nghề nghiệp của đội ngũ GV sau đào tạo. Cụ thể:

2.1. Về công tác đào tạo GV. NIE là đơn vị chịu trách nhiệm tuyển chọn và đào tạo đội ngũ GV có chất lượng tốt nhất cho toàn quốc. Để có được đội ngũ giáo sinh tốt, việc đầu tiên quan trọng là tuyển chọn được những GV nguồn. Bước tiếp theo mới là trang bị các kiến thức, kỹ năng sư phạm cho các thế hệ GV. GV được đào tạo đạt chuẩn sẽ phải là những người sáng tạo ra kiến thức chứ không chỉ hấp thụ kiến thức, những người biết đề xuất phương pháp học tập hiệu quả chứ không chỉ đơn thuần là người truyền đạt. GV phải là những người kiến tạo môi trường học chứ không chỉ thực thi những gì theo yêu cầu; là những người kiến tạo nên các học trò có cá tính chứ không chỉ các thành viên đơn thuần trong lớp học; là những người dẫn đầu các thay đổi trong giáo dục chứ không phải chỉ chạy theo những chỉ dẫn có sẵn.

Việc đào tạo GV dựa trên các nền tảng chủ yếu: 1) Chuẩn bị kiến thức nền tảng cho GV; 2) Học các văn bằng cao hơn và phát triển nghề nghiệp; 3) Phát triển khả năng lãnh đạo.

Để đào tạo người GV toàn diện phải chú trọng các vấn đề sau: 1) Tính "đa kỉ luật"; 2) Tính kỉ luật chuyên sâu và kiến thức sư phạm; 3) Các giá trị nền tảng, phát triển nhân cách; 4) Các nghiên cứu và minh chứng

* Trưởng Cán bộ Quản lý giáo dục TP. Hồ Chí Minh

xác thực; 5) Trên quan điểm toàn cầu; 6) Có mối liên hệ mật thiết với đơn vị tuyển dụng.

Việc đào tạo GV được tiến hành bài bản. Văn phòng phát triển GV đảm nhận việc xây dựng chương trình đào tạo GV. Trước tiên, cần chuẩn bị cho giáo sinh một nền móng kiến thức giáo dục vững chắc, tiếp theo là các kỹ năng nghiệp vụ sư phạm cho việc giảng dạy hiệu quả và kiến thức môn học đặc thù theo quy định. Chương trình chia thành 3 lĩnh vực nhỏ: tiểu học, trung học cơ sở và trung học phổ thông. NIE sẽ chịu trách nhiệm cung ứng nhân sự GV cho hệ thống các lớp từ 1-12. Còn một chương trình đào tạo hai năm tại các trường cao đẳng công nghệ sẽ tạo nguồn GV cho các cấp học nhỏ hơn như mẫu giáo, mầm non. Nhân tố quan trọng đem lại thành công cho các chương trình đào tạo GV của NIE chính là sự hợp tác chặt chẽ “ba bên” giữa NIE, Bộ Giáo dục Singapore và các trường trong nước. Bộ ba này cùng đồng thuận quan điểm trong sứ mệnh cũng như tầm nhìn về việc đào tạo thế hệ GV có tư duy sáng tạo đáp ứng các yêu cầu của thời đại.

2.2. Về công tác phát triển chuyên môn. Đây là yêu cầu rất quan trọng nhằm nâng cao sự cân bằng của đội ngũ GV và các lãnh đạo nhà trường trong xu thế toàn cầu thông, đáp ứng yêu cầu đặt ra trong thời kì toàn cầu hóa và sự phát triển của khoa học công nghệ.

Từ những thập niên cuối thế kỉ XX, Chính phủ Singapore triển khai chương trình “Nhà trường tư duy, quốc gia học tập” (*Thinking Schools, Learning Nation*), tiếp theo là chương trình “*Day ít, học nhiều*” (*Teach less, learn more*).

Có nhiều cách để phát triển chuyên môn cho đội ngũ GV. Để đáp ứng nhu cầu của các nhà giáo dục, hệ thống giáo dục, theo xu hướng toàn cầu và tiêu chuẩn quốc tế nên có các chương trình: 1) Chương trình có bằng cấp cao thạc sĩ, tiến sĩ; 2) Chương trình nhận các chứng chỉ; 3) Chương trình lãnh đạo trường học bao gồm đào tạo cấp độ GV và chương trình dành cho hiệu trưởng hay còn gọi là chương trình lãnh đạo trường học.

Những vấn đề sau được NIE đặc biệt chú trọng khi phát triển chuyên môn:

2.2.1. Cung cấp vốn kiến thức (*Knowledge Capital*). Vốn kiến thức được quan tâm ở 2 khía cạnh: Nghiên cứu và giảng dạy. Nghiên cứu chú trọng đến việc nghiên

cứ các quy luật chung, quy luật mang tính đặc thù và nghiên cứu khoa học giáo dục nói chung. Trong lĩnh vực giảng dạy luôn chú trọng đến đội ngũ giảng viên. Đây là nhân tố quyết định chất lượng, hiệu quả. Đó phải là những giáo sư hàng đầu. Họ đều có nhiều kinh nghiệm trong các lĩnh vực lãnh đạo, quản lí và nghiên cứu khoa học. Ngoài ra, NIE còn mời những nhà lãnh đạo chính phủ, những nhà quản trị doanh nghiệp thành đạt, các nhà tư vấn hàng đầu tham gia trong việc giảng dạy.

2.2.2. Đề cao sự hợp tác: Sự hợp tác được thể hiện thông qua cộng đồng địa phương và toàn cầu. Cụ thể, hợp tác quốc tế chặt chẽ thể hiện qua việc tham gia vào việc xếp hạng các trường đại học trên thế giới và có nhiều mối quan hệ mật thiết với các trường đại học nổi tiếng như Harvard, Stanford, Cambridge, Melbourne... Mối quan hệ địa phương thể hiện qua việc hợp tác với các trường đại học trong việc phát triển các chương trình lãnh đạo, các nhóm phục vụ học tập và các hội thảo quốc tế.

2.2.3. Phát triển chương trình: Chương trình được xây dựng dựa trên sự tiếp cận đa ngành về phát triển lãnh đạo trong giáo dục. Chương trình cung cấp những khóa học bổ ích, những tình huống thực tế toàn cầu về quản lí và lãnh đạo. Chương trình có sự phối hợp, liên kết chặt chẽ giữa NIE và Bộ GD-ĐT. Chương trình được thiết kế cho người đứng đầu các Sở, GV các cấp, thạc sĩ, hiệu trưởng và phó hiệu trưởng để đáp ứng những thách thức và nhu cầu của một hệ thống giáo dục đang thay đổi nhanh chóng. Với nhiệm vụ đào tạo, bồi dưỡng cán bộ lãnh đạo giáo dục và GV cho các cấp học trong nước và quốc tế, đồng thời thực hiện các nghiên cứu về quản lí, lãnh đạo, NIE chú trọng việc tạo một môi trường giáo dục chất lượng cao giúp người học khám phá mối liên hệ giữa lí thuyết và thực hành nhằm đưa trường học của họ đến những tầm cao mới.

Chương trình lãnh đạo bao gồm lãnh đạo trong chương trình giáo dục và lãnh đạo và quản lí trong trường học. Chương trình lãnh đạo trong chương trình giáo dục nhằm tạo ra các nhà giáo dục tiềm năng khả năng lãnh đạo trường học và được các nhà giáo dục trên toàn thế giới công nhận. Chương trình quản lí và lãnh đạo ở các trường học nhằm phát triển các nhà lãnh đạo tầm trung để mở rộng vai trò và thực hiện việc lãnh đạo trực tiếp cho các trường thực hiện đổi

mới. Chương trình đề cao việc học tập hợp tác giữa các thành viên.

Ngoài ra còn một số các chương trình khác như: Chương trình Lãnh đạo - GV (để hỗ trợ việc phát triển chuyên môn lãnh đạo và GV trong môi trường giảng dạy); Chương trình Xây dựng các cầu nối: đổi mới lãnh đạo trường học.

2.2.4. Nghiên cứu khoa học giáo dục: Văn phòng Nghiên cứu giáo dục giám sát sự phát triển, phổ biến và quản lý các nghiên cứu giáo dục tại Học viện Giáo dục quốc gia (NIE).

Việc kết hợp các nhà nghiên cứu, các chuyên gia giáo dục và các nhà quản lý là cơ sở vững chắc để đưa ra những quyết sách đúng đắn trong việc dạy và học trong các trường học. Điều này đã giúp Singapore là một trong các quốc gia luôn đi đầu trong hệ thống giáo dục toàn cầu. Như vậy, thông qua các nghiên cứu và các công bố quốc tế trong lĩnh vực chính sách và lãnh đạo, NIE cung cấp những phân tích và luận cứ khoa học đóng vai trò quan trọng cho việc hoạch định chính sách và các hoạt động thực tiễn hữu ích. Qua đó, các nhà lãnh đạo tương lai sẽ truyền cảm hứng và giúp mọi người có thể phối hợp làm việc nhịp nhàng trong hệ thống giáo dục trong nước và quốc tế.

Các ưu tiên trong nghiên cứu giáo dục gồm: 1) Hiểu về dạy và học trong bối cảnh ở Singapore; 2) Phát huy hiệu quả và bền vững sự sáng tạo về sự phạm và cải thiện quá trình học tập của người học; 3) Hỗ trợ sự thay đổi về tổ chức và văn hóa cho sự phát triển trong sự phạm.

Nghiên cứu giáo dục và phát triển định hướng của NIE được tổ chức dựa trên bốn đề mục: 1) Chiến lược; 2) Sự can thiệp; 3) Quy mô; 4) Blue-sky nhằm đáp ứng đầy đủ các nhu cầu và lợi ích của các bên liên quan.

Nghiên cứu khoa học giáo dục đặc biệt ưu tiên trong việc phát triển các tiềm năng cốt lõi và những chương trình nghiên cứu chính. Cụ thể:

- Chương trình giảng dạy và hướng dẫn: toán, khoa học, nhân cách và công dân/giáo dục giá trị, nhân văn, giáo dục thể chất, nghệ thuật và âm nhạc, tiếng Anh và tiếng mẹ đẻ, song ngữ và phát triển song ngữ, đánh giá, sáng tạo và những năng lực của thế kỉ XXI; trò chơi học tập, thiết kế sinh viên - thế hệ, tích hợp công nghệ thông tin, học tập liên mạch, học tập với các công cụ đa phương tiện, truyền thông.

- Việc học của GV và phát triển chuyên môn: đào tạo GV, việc học tập của GV và phát triển nghề nghiệp.

- Sự hiểu biết xã hội của người học và phát triển nhận thức: phát triển nhận thức ứng dụng, động lực học tập, rủi ro của trẻ em, giáo dục trẻ sớm.

- Lãnh đạo, quản lý và nghiên cứu hệ thống: lãnh đạo và tổ chức trường học, giáo dục và môi trường rộng hơn, nghiên cứu hệ thống sự phạm và kết quả giáo dục.

- Điểm chuẩn quốc tế: quốc tế và nghiên cứu đối sánh.

- Mở rộng quy mô, chuyển đổi và quản lý kiến thức: Mở rộng quy mô và chuyển đổi, quản lý kiến thức.

3. Kết luận

Xã hội ngày càng phát triển thì giáo dục con người càng được chú trọng. Bởi lẽ, một xã hội có phát triển được hay không phụ thuộc rất nhiều vào sự phát triển, trình độ nhận thức của công dân trong xã hội đó. Một trong những nhân tố quan trọng quyết định đến quá trình thành công của thế hệ trẻ chính là phương pháp giáo dục phù hợp. Giáo dục luôn đóng vai trò quan trọng không thể phủ nhận trong tiến trình phát triển của con người, kinh tế và xã hội. Có thể nói, giáo dục là một trong những yếu tố quyết định tương lai, vận mệnh của một đất nước. Chính vì ý nghĩa to lớn đó mà Singapore là một trong nhiều quốc gia đã luôn chú trọng cải cách để tạo ra một nền giáo dục hiệu quả nhất có thể. Trong tiến trình cải cách, GV, cán bộ quản lý trường học luôn được xem là hạt nhân trong quá trình đổi mới. □

Tài liệu tham khảo

[1] Phần giới thiệu của NIE với Trường Cán bộ Quản lý giáo dục thành phố Hồ Chí Minh theo yêu cầu trong chuyến tham quan học tập tháng 5/2016.

[2] Bộ GD-ĐT (2012). *Kinh nghiệm quốc tế về phát triển chương trình giáo dục phổ thông*. Dự án Phát triển giáo viên trung học phổ thông và trung cấp chuyên nghiệp.

[3] Phạm Đỗ Nhật Tiến (2013). *Đổi mới đào tạo giáo viên trước yêu cầu đổi mới căn bản, toàn diện giáo dục Việt Nam*. NXB Giáo dục Việt Nam.

[4] Trần Khánh Đức (2009). *Giáo dục và phát triển nguồn nhân lực trong thế kỉ XXI*. NXB Giáo dục Việt Nam.

[5] Phan Thanh Bình (2014). *Hội nhập quốc tế - con đường tất yếu của giáo dục đại học thời toàn cầu hóa*. Hội thảo Hội nhập quốc tế trong quá trình đổi mới giáo dục đại học Việt Nam tại Đại học Quốc gia TP. Hồ Chí Minh.